

onderhoudswijzer

Aanbrengen van drainage

Voorkom hoge vochtbelasting van uw muren

Als het voegwerk of pleisterwerk van uw monumentale pand ter hoogte van het maaiveld sterk verweerd of uitgesleten is, kan dit leiden tot vochtoverlast. Vocht trekt in de muren waardoor de steen bij koude temperaturen kapotvriest en balkkoppen gaan rotten. Om vochtoverlast te voorkomen, kunt u zelf een aantal preventieve maatregelen nemen. Wij zetten ze voor u op een rij.

Preventieve maatregelen

- Zorg er allereerst voor dat het terrein rondom uw pand afloopt of goed afwatert. Daarmee voorkomt u hoge waterconcentraties bij de fundering.
- Zorg dat bomen niet te dicht bij het gebouw staan. Bomen verstoren de vochtthuishouding en wortels kunnen de fundering van uw pand omhoog drukken.
- Zorg voor een goede waterhuishouding van uw gebouw: een lekdicht dak en schone goten en hemelwaterafvoeren zijn belangrijk.
- Gebruik bij sneeuw of ijzel geen zout rondom de muren en op trappen. Zout trekt in de steen en zorgt voor schade aan het voegwerk en de gepleisterde plinten.
- Verwijder de muurbegroeiing zo veel mogelijk, in ieder geval rondom het houtwerk, lijstwerk en de goten. Algen hoeft u niet te verwijderen, want deze veroorzaken geen schade.
- Herstel uitgesleten en verzand voegwerk zo snel mogelijk. Verwijder daarbij ook roetuitslag, want voegen hechten niet op roet.
- Controleer naden en oude scheuren in uw pand op beweging en zorg er voor dat het houtwerk, de bouwdelen en het metselwerk goed op elkaar aansluiten.
- Bescherm uitstekende randen of lijsten door ze met lood, zink of koper af te dekken.
- Zorg er voor dat er nergens water blijft staan op stenen. Zakkend water leidt tot ernstige vochtschade en verstoring van de vochtthuishouding in de muren.

Zelf aan de slag met herstelwerk

Indien u besluit het herstelwerk van de muur op maaiveldhoogte zelf uit te voeren en/of drainage aan te leggen, adviseren wij u de volgende werkwijze te hanteren. Daarbij maken we onderscheid tussen een monumentaal gebouw waarbij goten aanwezig zijn en een pand waarbij goten ontbreken. Denk vooraf altijd goed na of het verstandig is dit onderhoud zelf aan te pakken of dat er een vakman bij moet komen. Twijfelt u, neem dan gerust contact met ons op.

Zelf aan de slag met herstelwerk

Indien u besluit het herstelwerk van de muur op maaiveldhoogte zelf uit te voeren en/of drainage aan te leggen, adviseren wij u de volgende werkwijze te hanteren. Daarbij maken we onderscheid tussen een monumentaal gebouw waarbij goten aanwezig zijn en een pand waarbij goten ontbreken. Denk vooraf altijd goed na of het verstandig is dit onderhoud zelf aan te pakken of dat er een vakman bij moet komen. Twijfelt u, neem dan gerust contact met ons op.

Situatie A: Uw monument heeft goten

Grondwerkzaamheden

1. Graaf de grond rondom het gebouw uit over een diepte van 40 centimeter en een breedte van 50 tot 60 centimeter, zodat u de fundering goed kunt zien.
2. Spoel de fundering en/of het trasraam (een gemetselde muur van gewoonlijk 5 à 6 lagen onder of boven het maaiveld) goed schoon en controleer of het metselwerk in goede staat verkeert.
3. Herstel het metselwerk door gescheurde of verpulverde stenen te vervangen door nieuwe stenen die u inmetselt. Bij grote schade aan de fundering en/of het trasraam raden wij u aan dit werk te laten uitvoeren door een vakman.
4. Voordat u een offerte bij een aannemer aanvraagt, is het verstandig om een zo goed mogelijke indicatie te hebben van de technische staat van het trasraam en de fundering. Dit kunt u doen door middel van het graven van putjes om op die manier steekproeven te houden.
5. Ook wanneer de fundering in goede staat is, raden wij u aan voor herstelwerk een stelpost op te nemen.

Voegwerkzaamheden

1. Hak alle slechte en uitgesleten voegen uit de muur, waarbij de diepte van de voeg zo'n 2 tot 2,5 maal de dikte heeft van de lintvoeg.
2. Spoel het metselwerk na het uithakken van de voegen schoon met lucht en spoel na met water.
3. Nieuwe voegen in het trasraam brengt u aan met een kalktrasmortel. Dit is een taaie mortel, die het overmatig uitspoelen van het voegwerk tegen gaat.
4. Gebruik voor de kalktrasmortel de volgende verhouding: 1 maatdeel gezeefde schelpkalk, 0,50 of 0,75 maatdeel trasmeel en 2,5 maatdelen zand met een goede verdeling van de korrelgrootte.
5. Gebruik voor gewoon voegwerk niet te fijn zand.
6. Kant-en-klare traskalkmortel kleurt uw voegen grijs en donker. Door een mespunt gele oker aan de mortel toe te voegen kunt u de kleur naar wens aanpassen.
7. Zet het voegwerk tot minstens 15 centimeter onder het maaiveld door en laat het aansluiten op het vertinde deel van het trasraam en/of de fundering.
8. Dicht de sleuven met zand en circa 10 centimeter teelaarde nadat de voegen voldoende zijn doorgehard. U kunt de grond opnieuw inzaaien met gras of de bestrating herstellen.
9. Corrigeer zo nodig het maaiveld rondom het gebouw, zodat het water van de gevels wegloopt.

Pleisterwerk

1. Verwijder alle losse delen in het pleisterwerk, reinig de gevel daarna met lucht en spoel het na met water.
2. Wij raden u aan om de gaten en te bepleisteren delen in te smeren met een tracementpap of met traskalk.

3. Nadat deze pap voldoende is uitgehard (aangetrokken), kunt u beginnen met het afpleisteren van de muren.

Zelf aan de slag met herstelwerk

Indien u besluit het herstelwerk van de muur op maaiveldhoogte zelf uit te voeren en/of drainage aan te leggen, adviseren wij u de volgende werkwijze te hanteren. Daarbij maken we onderscheid tussen een monumentaal gebouw waarbij goten aanwezig zijn en een pand waarbij goten ontbreken. Denk vooraf altijd goed na of het verstandig is dit onderhoud zelf aan te pakken of dat er een vakman bij moet komen. Twijfelt u, neem dan gerust contact met ons op.

Situatie A: Uw monument heeft goten

Grondwerkzaamheden

6. Graaf de grond rondom het gebouw uit over een diepte van 40 centimeter en een breedte van 50 tot 60 centimeter, zodat u de fundering goed kunt zien.
7. Spoel de fundering en/of het trasraam (een gemetselde muur van gewoonlijk 5 à 6 lagen onder of boven het maaiveld) goed schoon en controleer of het metselwerk in goede staat verkeert.
8. Herstel het metselwerk door gescheurde of verpulverde stenen te vervangen door nieuwe stenen die u inmetselt. Bij grote schade aan de fundering en/of het trasraam raden wij u aan dit werk te laten uitvoeren door een vakman.
9. Voordat u een offerte bij een aannemer aanvraagt, is het verstandig om een zo goed mogelijke indicatie te hebben van de technische staat van het trasraam en de fundering. Dit kunt u doen door middel van het graven van putjes om op die manier steekproeven te houden.
10. Ook wanneer de fundering in goede staat is, raden wij u aan voor herstelwerk een stelpost op te nemen.

Voegwerkzaamheden

10. Hak alle slechte en uitgesleten voegen uit de muur, waarbij de diepte van de voeg zo'n 2 tot 2,5 maal de dikte heeft van de lintvoeg.
11. Spoel het metselwerk na het uithakken van de voegen schoon met lucht en spoel na met water.
12. Nieuwe voegen in het trasraam brengt u aan met een kalktrasmortel. Dit is een taaie mortel, die het overmatig uitspoelen van het voegwerk tegen gaat.
13. Gebruik voor de kalktrasmortel de volgende verhouding: 1 maatdeel gezeefde schelpkalk, 0,50 of 0,75 maatdeel trasmeel en 2,5 maatdelen zand met een goede verdeling van de korrelgrootte.
14. Gebruik voor gewoon voegwerk niet te fijn zand.
15. Kant-en-klare traskalkmortel kleurt uw voegen grijs en donker. Door een mespunt gele oker aan de mortel toe te voegen kunt u de kleur naar wens aanpassen.
16. Zet het voegwerk tot minstens 15 centimeter onder het maaiveld door en laat het aansluiten op het vertinde deel van het trasraam en/of de fundering.
17. Dicht de sleuven met zand en circa 10 centimeter teelaarde nadat de voegen voldoende zijn doorgehard. U kunt de grond opnieuw inzaaien met gras of de bestrating herstellen.
18. Corrigeer zo nodig het maaiveld rondom het gebouw, zodat het water van de gevels wegloopt.

Pleisterwerk

4. Verwijder alle losse delen in het pleisterwerk, reinig de gevel daarna met lucht en spoel het na met water.

5. Wij raden u aan om de gaten en te bepleisteren delen in te smeren met een tracementpap of met traskalk.
6. Nadat deze pap voldoende is uitgehard (aangetrokken), kunt u beginnen met het afpleisteren van de muren.
7. Laat het pleisterwerk tot minstens 15 cm onder het maaiveld doorlopen en sluit aan bij het vertinde gedeelte van het trasraam en/of de fundering.
8. Wanneer het nieuwe pleisterwerk voldoende ingedroogd is, kunt u de muur naar wens sauzen.
9. Dicht de sleuven vervolgens met zand.
10. Let er ook hier weer op dat het water van de gevels wegloopt.

Situatie B: Uw monument heeft geen goten

Wanneer uw monumentale pand geen goten heeft of het omliggende terrein ongunstig is voor de vochtthuishouding, raden wij u aan om de fundering in ieder geval tot 80 centimeter diepte helemaal uit te graven. Daarna kunt u de herstelwerkzaamheden aan het voegwerk en het pleisterwerk uitvoeren zoals we dat hierboven beschreven hebben.

Algemene tips voor het aanleggen van drainage

Gaat u zelf de drainage aanleggen, dan hebben we nog een aantal tips die helpen om tot een goed resultaat te komen.

1. Leg het drainagestelsel aan op een helling, zodat het water goed kan aflopen.
2. Drainagebuizen aansluiten op de gewone riolering mag alleen via een zogenoemd slibputje.
3. Breng een ontstoppingsstuk aan op hoeken en knikpunten in het drainagestelsel, zodat u de buizen goed kunt doorspuiten.
4. Bij monumentale boerderijen fungeert drainage als een ondergrondse goot voor de afvoer van regenwater. Hierdoor hoeft u onder het rietdak met enkele rijen dakpannen geen goten aan te brengen.

Heeft u nog vragen over vochtoverlast of drainage? Neem contact met ons op via mail (info@monumentenwacht-drenthe.nl) of telefoon (0591 371 652).